

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

**BYLOJE DĖL UAB „ACONITUM“ LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS
ĮSTATYMO PAŽEIDIMO**

2016-03-31 Nr. 12R-39

Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Ekonominių interesų departamento direktoriaus Mareko Močiulskio (Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos pirmininkas), Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos Mildos Deimantės bei Teisės skyriaus vyriausiosios specialistės, užtikrinančios Teisės skyriaus vedėjos funkcijas, Gerdos Petrikienės,

sekretoriaujant Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vyriausiajai specialistei Justinai Miliauskaitei,

dalyvaujant Kauno valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau – Tarnyba) įgaliotai atstovei vyriausiajai specialistei – maisto produktų inspektorei Vilmai Aleksiškienei (2016-03-31 Įgaliojimas Nr.33TSD-10), UAB „Aconitum“ įgaliotiems atstovams Vygintui Bagdonui (UAB „Aconitum“ 2006-03-24 Įgaliojimas Nr.5.1-13) ir Valentui Deleckiui (2016-03-24 Įgaliojimas Nr.5.1-14).

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punktu, bylų nagrinėjimo posėdyje išnagrinėjo bylą pagal Tarnybos 2015-11-05 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. 33RIP-19 (toliau – Protokolas) dėl UAB „Aconitum“ (įmonės kodas 135554131, registruotas buveinės adresas – Inovacijų g. 4, Biruliškių k., Kauno r.) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-11-12 gavo Tarnybos 2016-11-06 raštu Nr. 33S-892C33.6 pusių Protokolą dėl UAB „Aconitum“ reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Tarnyba protokole nustatė, kad UAB „Aconitum“, reklamuojant maisto papildus: „ANTITOX“, „CRANBERRY + C“, „AKOVENA“, „CORDISOL“, „B COMPLEX“, „AKOLINAS“, „CHONDROSAN COMPLEX“, „ANTRIPLEXON“, „KALICORD 850 FORTE“, „CHLORELLA CE“, „GUVITAL“, „CARDIOVIT“, „DIGESTRONG“, „CALCIUM + D3“ nurodoma ir užsimenama apie maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, kai tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Tarnyba protokole nustatė, kad minėta reklama buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.aconitum.lt. Protokole tikslus reklamų sklaidos laikotarpis nenustatytas.

Tarnyba Protokole nustatė, kad UAB „Aconitum“ reklamuodama maisto papildus:

1) „ANTITOX“ naudojo teiginius:

„<...>... Opuntijų ekstrakte esančios amino rūgštys padeda reguliuoti cukraus kiekį kraujyje, gerina kepenų ir kasos funkcijas. Tirpios skaidulos reguliuoja gliukozės absorbciją žarnyne, o

netirpios skaidulos padeda pašalinti tulžies rūgščių ir vėžį sukeliančių medžiagų perteklių iš organizmo, gerina virškinimą. <...>“.

2) „**CRANBERRY + C**“ naudojo teiginius:

„<...>...spanguolės gerina sergančiųjų lėtiniu šlaplės uždegimu, cistitu, inkstų akmenlige (mažina kalcio kristalizaciją) būklę. <...> naudą sergant širdies ir kraujagyslių ligomis. <...>“.

3) „**AKOVENA**“ naudojo teiginius:

„<...>...stabdo navikinių pakitimų atsiradimą storosiose žarnose, normalizuoja žarnyno veiklą...<...>“.

4) „**CORDISOL**“ naudojo teiginius:

„<...>...vargina bendras silpnumas, atsiranda širdies ritmo sutrikimai, raumenų skausmas ir silpnumas, vidurių užkietėjimas...<...>“.

5) „**B COMPLEX**“ naudojo teiginius:

„Kai trūksta B grupės vitaminų gali kankinti dirglumas, raumenų skausmai. <...>“.

6) „**AKOLINAS**“ naudojo teiginius:

„Vartojant dideles dozes, inulinas mažina cholesterolio koncentraciją kraujyje. <...>...stimuliuoja medžiagų apykaitą, gerina žarnyno peristaltiką, maistinių medžiagų slinkimą žarnyne. Jis saugo nuo vidurių užkietėjimo ir greitina toksinų pašalinimą.“.

7) „**CHONDROSAN COMPLEX**“ naudojo teiginius:

„<...>...slopina sąnarių uždegimą, gerina sąnarių drėkinimą ir lengvina sąnario judesį. <...>...skatina sąnario kremzlės regeneraciją, gerina sausgyslių raiščių būklę. <...>...vartojant gliukozaminą žymiai sumažėjo sąnario skausmai, <...>“.

8) „**ANTRIPLEXON**“ naudojo teiginius:

„<...>...jeigu jaučiate skausmą, judesiai tampa riboti, vargina greitas nuovargis – tai jau pirmieji pavojaus signalai. Senstant atsiranda degeneracinių sąnarių pokyčių, mažėja jų paslankumas, silpnėja raumenys...<...>“.

9) „**KALICORD 850 FORTE**“ naudojo teiginius:

„<...>...sumažėjus kalio kiekiui organizme vargina bendras silpnumas, atsiranda širdies ritmo sutrikimai, raumenų skausmas ir silpnumas...<...>...sudėtyje yra net 850 mg kalio citrato, kuris mažiau nei kitos kalio druskos dirgina virškinamąjį traktą...<...>...užkerta kelią inkstų akmenų formavimuisi.“.

10) „**CHLORELLA CE**“ naudojo teiginius:

„<...>...chlorelės palankiai veikia tulžies pūslę, kepenis ir inkstus. <...> Chlorelės padeda palaikyti medžiagų apykaitą ir virškinimo sistemą. <...>...didina organizmo atsparumą bakterijoms, virusinėms infekcijoms. <...>...stimuliuoja eritrocitų ir hemoglobino gamybą, todėl tinka sergant mažakraujyste. <...>...gerina virškinimą ir maisto medžiagų pasisavinimą, skatina žarnyno peristaltiką, saugo nuo vidurių užkietėjimo.“.

11) „**GUVITAL**“ naudojo teiginius:

„<...>...taip pat gydant medorogą.“.

12) „**CARDIOVIT**“ naudojo teiginius:

„<...>...stiprina imunitetą ir slopina uždegimą. <...>...užkerta kelią aterosklerozės vystymuisi...<...>...saugo nuo trombozės.<...>“.

13) „**DIGESTRONG**“ naudojo teiginius:

„<...>...skirtas palaikyti normalią virškinimo sistemos veiklą...<...>...padeda mažinti virškinimo sutrikimus, kurie pasireiškia pilvo pūtimu, viduriavimu, vidurių užkietėjimu...<...>...padeda palaikyti normalią tulžies pūslės veiklą.“

14) „**CALCIUM + D3**“ naudojo teiginius:

„<...>...saugo nuo osteoporozės, reguliuoja kalcio ir fosforo įsisavinimą žarnyne. Didesnio kiekio šio vitamino reikia nėštumo metu, sergant inkstų ir kepenų ligomis...<...>“.

Tarnyba Protokole nustatė, kad UAB „Aconitum“ pateikė informaciją, kuri neatitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatą, kuri draudžia reklamoje nurodyti ar užsiminti apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes.

Tarnyba protokole nurodė, kad UAB „Aconitum“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė pirmą kartą.

Tarnyba protokole nurodė, kad UAB „Aconitum“ bendradarbiavo ir 2015-10-29 Tarnybai atsiuntė raštą, kuriame nurodė, kad nedelsiant nutraukė maisto papildų „ANTITOX“, „CRANBERRY + C“, „AKOVENA“, „CORDISOL“, „B COMPLEX“, „AKOLINAS“, „CHONDROSAN COMPLEX“, „ANTRIPLEXON“, „KALICORD 850 FORTE“, „CHLORELLA CE“, „GUVITAL“, „CARDIOVIT“, „DIGESTRONG“, „CALCIUM + D3“ reklamą, neatitinkančią teisės aktų reikalavimų.

Protokole pateiktas UAB „Aconitum“ paaiškinimas, kad aukščiau išvardinti maisto papildai turi patvirtintus EFSA (Europos maisto saugos tarnybos) sveikatingumo teiginius, o jeigu internete naudojamos netikslios formuluotės, tai turėtų būti vertinama kaip techninė klaida.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-03-14 gavo UAB „Aconitum“ raštą, kuriame bendrovė nurodė, kad Kauno VMVT, vertindama pažeidimo aplinkybes, neatsižvelgė į tai, kad 6 produktai (AKOVENA, AKOLINAS, ANTITOX, CHONDROSAN COMPLEX, CHLORELLA CE, CARDIOVIT) nėra gaminami ir tiekiami rinkai, sandėlyje nėra šių produktų likučių, jų gamyba neplanuojama. Bendrovė taip pat paaiškino, kad nesutinka, kad bendrovės reklamoje vartojami teiginiai neatitinka Reklamos įstatymo 14 str. 1d. 1p. nuostatos, kadangi visais atvejais, kai tekste minimos žmogaus fiziologinės savybės ar produkto sudedamųjų dalių poveikis žmogaus fiziologijai nepagrįstai yra nustatomas Reklamos įstatymo 14 str. 1d. 1p. pažeidimas. Bendrovė nurodė, kad maisto papildui, kurio sudėtinės dalys turi Europos maisto saugos tarnybos patvirtintus sveikatingumo teiginius, papildomos susijusios informacijos pateikimas nedaro žalos vartotojų teisėms ir interesams. Bendrovė nurodė, kad vidutinis vartotojas gali įvertinti, kuri skleidžiamos informacijos apie maisto papildus dalis pateikiama apie produktą (atsižvelgiant į Europos maisto saugos tarnybos patvirtintus sveikatingumo teiginius), o kuri akivaizdžiai aprašo tik žmogaus fiziologiją ar produkto sudėtinių dalių fiziologinį (ne gydomąjį ar profilaktinį) poveikį žmogaus organizmui. Bendrovė prašo nagrinėti bylą žodinio proceso tvarka.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija 2016-03-31 posėdyje išklaušė bylos nagrinėjimo proceso dalyvių paaiškinimus.

Tarnyba nurodė, kad, Tarnybos nuomone, pažeidimas buvo padarytas, visa medžiaga yra perduota Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai ir papildomos informacijos ar medžiagos pateikti neturi.

UAB „Aconitum“ įgaliotas atstovas nurodė, kad Tarnyba neatsižvelgė, jog dalies produktų nėra rinkoje, kad į 6 produktų sudėtį įeinančios medžiagos turi patvirtintus sveikatingumo teiginius, todėl papildomos nekonkrečios informacijos pateikimas, UAB „Aconitum“ nuomone, vartotojui žalos nedaro, kadangi vartotojas iš patvirtintų sveikatingumo teiginių gali susidaryti įspūdį, kad produktai pasižymi tam tikromis sveikatingumo savybėmis, ir manant, kad vartotojas supranta visumą, būtent patvirtinti sveikatingumo teiginiai yra vartotojui svarbi ir reikšminga informacija. Bendrovės atstovas nurodė, kad dėl papildomų teiginių – pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 10 straipsnio 3 dalį, gali būti nuoroda į bendro pobūdžio

nekonkrečią naudą, kurią ta medžiaga ar maisto produktas teikia sveikatai, kai kartu yra pateikiami patvirtinti sveikatingumo teiginiai. Bendrovės atstovas nurodė, kad bendrovės nuomone, šalia patvirtintų sveikatingumo teiginių pateikiama papildoma informacija žalos nedaro ir nelemia vartotojo apsisprendimo įsigyti prekę. Bendrovė atstovas informavo, kad vartotojas, vertindamas visumą, jau iš patvirtintų sveikatingumo teiginių gali susidaryti įspūdį, kad, naudojant tam tikras medžiagas, yra nauda sveikatai. Bendrovės atstovas nurodė, kad papildomai pateikiama informacija apie asmens fiziologines būsenas, kurios būdingos ir sveikiems, pvz., apie tai, kad senyvo amžiaus žmonėms blogėja atmintis, o sąnariai tampa mažiau paslankūs, neturėtų būti pripažįstama, kaip pažeidžianti Reklamos įstatymą, kadangi nėra lygi ligos ar profilaktinių savybių paminėjimui. Dėl produkto „Guvital“, kurio reklamoje buvo skelbiama „<...>...taip pat gydant medorogą“, bendrovės atstovas nurodė, kad vidutinis vartotojas negalėtų suprasti, kokia tai liga, kadangi naudojamas specifinis terminas, kuris nenaudojamas interneto tinklapiuose lietuvių kalba, todėl vartotojas, lietuvių kalba ieškodamas informacijos apie šią ligą, jos nerastų. Atstovas nurodė, kad turėtų būti atsakyta į klausimus, pirma, ar informacijos skleidimas apie produktus, kurių nėra rinkoje, yra reklama ir jei taip, tai, ar tokia reklama pažeidžia Reklamos įstatymą, taip pat, ar galima reklamoje pateikti papildomą informaciją, nurodant mokslinius šaltinius, produktams, kurių sudėtinės medžiagos turi patvirtintus sveikatingumo teiginius pagal 2014 m. kovo 14 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 274/2014. Bendrovės nuomone, teisės aktai papildomos informacijos pateikti nedraudžia. Taip pat, atstovas nurodė, kad kaip lengvinanti aplinkybė galėtų būti traktuojama rinkoje nesančių maisto produktų reklamavimas. Atstovas nurodė, kad bendrovė reklamą pašalino ir atėityje to, ką draudžia teisės aktai, neskelbs.

Komisijai paklausus, ar bendrovė sutinka su padarytu Reklamos įstatymo pažeidimu, UAB „Aconitum“ įgaliotas atstovas nurodė, kad su pažeidimu nesutinka, kadangi nebuvo atsižvelgta į tam tikras aplinkybes, pvz., į tai, kad tam tikrų papildų sudedamosios dalys turi patvirtintus sveikatingumo teiginius ir kad šis faktas nebuvo vertintas kaip lengvinanti aplinkybė.

Komisija pažymėjo, kad lengvinančių aplinkybių sąrašas Reklamos įstatyme yra baigtinis.

Komisijai paklausus, ar produkto „Guvital“ reklama, kurioje buvo skelbiama, kad maisto papildas „<...>...taip pat gydant medorogą“, pažeidžia Reklamos įstatymą, UAB „Aconitum“ įgaliotas atstovas nurodė, kad bendrovės nuomone, toks teiginys Reklamos įstatymo nepažeidžia.

Tarnyba nurodė, kad Reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalis įtvirtina draudimą nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

UAB „Aconitum“ įgaliotas atstovas nurodė, kad teiginys yra neaiškus, kadangi pats ligos terminas yra specifinis ir vartotojui neaiškus.

Komisijai paklausus, ar maistas gali gydyti, UAB „Aconitum“ įgaliotas atstovas nurodė, kad vaistai turi šalutinį poveikį, o į bendrovės produktų sudėtį įeina medžiagos, turinčios patvirtintus sveikatingumo teiginius.

Komisijai paklausus, kokių tikslu buvo reklamuojami iš rinkos išimti bendrovės minėti 6 maisto papildai, UAB „Aconitum“ įgaliotas atstovas nurodė, kad ši reklama liko kaip techninė klaida, kadangi puslapyje talpinamų produktų asortimentas yra didelis, atnaujinamas kas 2 metus, vyksta darbuotojų kaita.

Tarnyba nurodė, kad sveikatingumo teiginiai turėtų būti vartojami tokie, kokie yra patvirtinti EFSA, o ne pakeisti.

UAB „Aconitum“ įgaliotas atstovas nurodė, kad sveikatingumo teiginius bendrovė naudoja tiksliai tokius, kokie yra patvirtinti, tik šalia yra nurodoma papildoma informacija. UAB „Aconitum“ įgaliotas atstovas nurodė, kad bendrovės vartojami sveikatingumo teiginiai yra naudojami tikslūs, tačiau papildomai tame pačiame puslapyje yra pateikiama informacija apie sudedamąsias medžiagas.

Tarnyba nurodė, kad pateikiamoje informacijoje apie sudedamąsias medžiagas neturi būti užuominų apie ligas ar medžiagos gydomąsias savybes.

UAB „Aconitum“ įgaliotas atstovas nurodė, kad, bendrovės nuomone, bet koks fiziologinis sutrikimas neturėtų būti vertinamas kaip liga. Todėl, kai yra pateikiami patvirtinti sveikatingumo teiginiai ir šalia pateikiama papildoma medžiaga, tai neturėtų būti vertinama kaip Reklamos įstatymo pažeidimas.

Tarnyba nurodė, kad produkto sudedamosios dalys gali būti įvairios ir išskiriant vieną sudėtinę medžiagą, vartotojas gali būti klaidinamas.

UAB „Aconitum“ įgaliotas atstovas nurodė, kad vartotojas, vertindamas visumą, jau iš patvirtintų sveikatingumo teiginių gali susidaryti įspūdį, kad, naudojant tam tikras medžiagas, yra nauda sveikatai.

Komisijos nariui Marekui Močiulskiui paklausus, ar bendrovė sutinka su Reklamos įstatymo 14 straipsnio pažeidimu, UAB „Aconitum“ įgaliotas atstovas nurodė, kad su Reklamos įstatymo 14 straipsnio pažeidimu sutinka, dalimi dėl teiginių, kuriuose minima liga.

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius įrodymus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija k o n s t a t u o j a

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Farmacinės veiklos įstatymo 17 straipsnio (2002-06-04 redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ pažymėjo, kad „prekių ar paslaugų reklama – nesvarbu, ar ši veikla yra atlygintina, ar ne – visuomet yra tiesiogiai arba netiesiogiai siekiama skatinti naudoti tam tikras prekes ar naudotis tam tikromis paslaugomis“.

Atkreiptinas dėmesys, jog reklamos požymis, išskiriantis reklamą iš kitų informacijos rūšių, yra siekis daryti asmenims poveikį jiems renkantis naudotis tam tikromis paslaugomis, skatinti juos elgtis tam tikru būdu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas - daryti įtaką ekonominei elgsenai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog siekiant nustatyti, ar informacija gali būti vertinama kaip reklama, turi būti konstatuotas skatinimo tikslas, t.y. turi būti nustatyta, kad ši informacija yra ar gali būti reikšminga vartotojui, priimant sprendimą dėl produkto įsigijimo, ir tokiu būdu ja siekiama daryti įtaką ekonominei elgsenai, skatinant jį naudotis tam tikromis prekėmis ar paslaugomis ar atsisakyti tam tikrų prekių (paslaugų) naudojimo.

Taigi, įstatymuose bei teismų praktikoje suformuoti du esminiai reklamos požymiai: 1) informacija turi būti susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, 2) pateikiama informacija turi skatinti įsigyti prekių ar naudotis teikiamomis paslaugomis.

Iš byloje pateiktos informacijos matyti, kad UAB „Aconitum“ maisto papildų „ANTITOX“, „CRANBERRY + C“, „AKOVENA“, „CORDISOL“, „B COMPLEX“, „AKOLINAS“, „CHONDROSAN COMPLEX“, „ANTRIPLEXON“, „KALICORD 850 FORTE“, „CHLORELLA CE“, „GUVITAL“, „CARDIOVIT“, „DIGESTRONG“, „CALCIUM + D3“ reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.aconitum.lt, yra susijusi su UAB „Aconitum“ vykdoma veikla ir skatina vartotojus įsigyti minėtus maisto papildus, taigi atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog toliau bus vertinama tik tų produktų reklama, kurie Protokolo surašymo metu buvo tiekiami į rinką, t.y. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija nevertins maisto papildų AKOVENA, AKOLINAS, ANTITOX, CHONDROSAN COMPLEX, CHLORELLA CE, CARDIOVIT Protokole nustatytos reklamos.

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pabrėžia, jog visa skleidžiama informacija, net ir apie tuos produktus, kurie nėra tiekiami į rinką, turi būti skleidžiama taip, kad nebūtų pažeisti galiojantys teisės aktai, tačiau atsižvelgia ir į tai, kad ši reklama negalėjo paveikti vartotojo ekonominio elgesio šių 6 maisto papildų atžvilgiu,

1. Dėl UAB „Aconitum“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad reklamoje draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Pažymėtina, kad kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamų įsigyti produktų savybes. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru įspūdžiu apie prekę (jos pakuotę, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai“. Taigi ir UAB „Aconitum“, skleista maisto papildų „ANTITOX“, „CRANBERRY + C“, „AKOVENA“, „CORDISOL“, „B COMPLEX“, „AKOLINAS“, „CHONDROSAN COMPLEX“, „ANTRIPLEXON“, „KALICORD 850 FORTE“, „CHLORELLA CE“, „GUVITAL“, „CARDIOVIT“, „DIGESTRONG“, „CALCIUM + D3“ reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.aconitum.lt, turėtų būti vertinama pagal vidutinio vartotojo suvokimą, kuris, skaitydamas minėtų maisto produktų reklaminius teiginius, neatskiria teiginių apie produkto savybes ir vertina šią reklamą kaip visumą. Vidutinis vartotojas, perskaitęs UAB „Aconitum“ minėtų maisto produktų reklamą, galėjo nepagrįstai susidaryti įspūdį, kad šie maisto produktai pasižymi ligų gydymo, profilaktinėmis ir kitomis savybėmis, kurių neturi, ir dėl šios priežasties būti suklaidintas.

UAB „Aconitum“ reklamuodama maisto papildus:

- 1) „**CRANBERRY + C**“ naudojo teiginius:
„<...>...spanguolės gerina sergančiųjų lėtiniu šlaplės uždegimu, cistitu, inkstų akmenlige (mažina kalcio kristalizaciją) būklę. <...> naudą sergant širdies ir kraujagyslių ligomis. <...>“.
- 2) „**CORDISOL**“ naudojo teiginius:
„<...>...vargina bendras silpnumas, atsiranda širdies ritmo sutrikimai, raumenų skausmas ir silpnumas, vidurių užkietėjimas...<...>“.
- 3) „**B COMPLEX**“ naudojo teiginius:
„Kai trūksta B grupės vitaminų gali kankinti dirglumas, raumenų skausmai. <...>“.
- 4) „**ANTRIPLEXON**“ naudojo teiginius:
„<...>...jeigu jaučiate skausmą, judesiai tampa riboti, vargina greitas nuovargis – tai jau pirmieji pavojaus signalai. Senstant atsiranda degeneracinių sąnarių pokyčių, mažėja jų paslankumas, silpnėja raumenys...<...>“.
- 5) „**KALICORD 850 FORTE**“ naudojo teiginius:
„<...>...sumažėjus kalio kiekiui organizme vargina bendras silpnumas, atsiranda širdies ritmo sutrikimai, raumenų skausmas ir silpnumas...<...>...sudėtyje yra net 850 mg kalio citrato, kuris mažiau nei kitos kalio druskos dirgina virškinamąjį traktą...<...>...užkerta kelią inkstų akmenų formavimuisi.“.

6) „**GUVITAL**“ naudojo teiginius:
 „<...>...taip pat gydant medorogą.“.

7) „**DIGESTRONG**“ naudojo teiginius:
 „<...>...skirtas palaikyti normalią virškinimo sistemos veiklą...<...>...padeda mažinti virškinimo sutrikimus, kurie pasireiškia pilvo pūtimu, viduriavimu, vidurių užkietėjimu...<...>...padeda palaikyti normalią tulžies pūslės veiklą.“.

8) „**CALCIUM + D3**“ naudojo teiginius:
 „<...>...saugo nuo osteoporozės, reguliuoja kalcio ir fosforo įsisavinimą žarnyne. Didesnio kiekio šio vitamino reikia nėštumo metu, sergant inkstų ir kepenų ligomis...<...>“.

Kaip minėta aukščiau, UAB „Aconitum“ internetiniame tinklalapyje www.aconitum.lt pateikiama informacija apie minėtus maisto papildus, galėjo nepagrįstai sudaryti įspūdį, kad jie padės nuo aukščiau minėtų sveikatos sutrikimų ir turės profilaktinį poveikį organizmui. Atsižvelgiant į tai, teigtina, jog reklamose pateikta informacija galėjo daryti poveikį vartotojų ekonominiam elgesiui, t.y. paskatinti vartotojus įsigyti UAB „Aconitum“ reklamuojamus maisto papildus „CRANBERRY + C“, „CORDISOL“, „B COMPLEX“, „ANTRIPLEXON“, „KALICORD 850 FORTE“, „GUVITAL“, „DIGESTRONG“, „CALCIUM + D3“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Aconitum“ minėti maisto papildai nėra vaistiniai preparatai, todėl jie negali būti reklamuojami nurodant vaistinio preparato savybes. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vaistiniams preparatams taikomi reikalavimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme. Šio įstatymo 2 straipsnio 50 dalis nustato, kad vaistas (vaistinis preparatas) – tai vaistinė medžiaga arba jų derinys, pagaminti ir teikiami vartoti, kadangi atitinka bent vieną šių kriterijų: 1) pasižymi savybėmis, dėl kurių tinka žmogaus ligoms gydyti arba jų profilaktikai; 2) dėl farmakologinio, imuninio ar metabolinio poveikio gali būti vartojamas ar skiriamas atkurti, koreguoti ar modifikuoti žmogaus fiziologines funkcijas arba diagnozuoti žmogaus ligas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsniu, vartotojams turi būti teikiama teisinga informacija apie maistą. Informacijai, įskaitant reklamą, kuri laikytina savita informacijos rūšimi ir paprastai vadinama komercine informacija, taikomas tiesos reikalavimas. Vartotojas privalo gauti teisingą informaciją apie maisto produktus, kuria remdamasis galėtų priimti sprendimus dėl maisto produktų pasirinkimo rinkoje ir jų vartojimo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Aconitum“, reklamuodama minėtus maisto produktus ir maisto papildus, vartojo teiginius, kuriais nurodė ir užsiminė apie tas maisto papildų savybes, kurių jie neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo (bendrovės teiginys „<...>...taip pat gydant medorogą.“) ar profilaktines savybes ir kitas savybes, o tai neatitiko aukščiau išdėstytų teisės aktų reikalavimų.

Tuo UAB „Aconitum“ pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatą.

2. Dėl UAB „Aconitum“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 5 dalimi, skiriamos baudos dydis nustatomas pagal mažiausios ir didžiausios baudos vidurkį ir atsižvelgiant į šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidimo pobūdį, pažeidimo trukmę ir mastą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė į tai, kad UAB „Aconitum“ teisės aktus pažeidžiančią reklamą skleidė apie 8 maisto papildus. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį,

atsižvelgė ir į tai, jog skleista minėtų maisto papildų reklama galėjo būti aktuali plačiam asmenų ratui (reklamuojamus papildus rekomenduojama vartoti žmonėms, turintiems virškinimo sutrikimų, sergantiems lėtiniu šlaplės uždegimu, cistitu, inkstų akmenlige, kepenų, širdies ir kraujagyslių ligomis, taip pat tiems, kuriuos vargina dirglumas, raumenų ir sąnarių skausmai).

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgė į tai, kad UAB „Aconitum“ minėtų maisto papildų reklamos buvo skleidžiamos interneto tinklalapyje www.aconitum.lt, taigi pasiekiamos ne regioniniu, o nacionaliniu mastu. Atsižvelgta į tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011-08-11 nutartimi Nr. A492-2642/2011 konstatavo, jog informacija internete yra prieinama žymiai didesnei daliai vartotojų negu spausdintuose leidiniuose, todėl pažeidimo mastas turi būti vertinamas kaip didelis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, pažymi, kad Protokole nenustatytas tikslus reklamos sklaidos laikotarpis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad UAB „Aconitum“ nutraukė teisės aktų neatitinkančios reklamos sklaidimą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija atsižvelgė ir į tai, kad UAB „Aconitum“ bendradarbiavo su tyrimą vykdančia institucija, į tai, kad Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimą padarė pirmą kartą bei į tai, kad patyrusių žalą asmenų byloje nenustatyta.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija sunkinančių aplinkybių nenustatė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5 bei 7 dalimis, n u t a r i a

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą skirti UAB „Aconitum“ 300 (trijų šimtų) eurų baudą.

Nutarimas per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo priėmimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos paskirta bauda sumokama į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią banke „Swedbank“, AB (banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 188659752), kodų sąrašo „Kitos baudos“ skyriaus „Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos skirtos baudos 6780“ eilutę.

Direktorius

Feliksas Petrauskas